

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6048
Karar No : 2013/5072

Davacı : TMMOB Kimya Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Cömert Uygur Erdem

Selanik Cad. No:17/14 Kızılay/ANKARA

Karşı Taraf (Davalı) : Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı - ANKARA

Vekili : Av. Deniz Eren (Aynı yerde)

Davanın Özeti : 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinin eksik düzenlendiği, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin de bayi veya toptancı izin belgesi alabilecek kişiler arasında olması gerektiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Kimya Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde, kimya mühendislerinin bitki koruma ürünleri bayilik ve toptancılığı yapabilecekleri yönünde bir düzenlemenin yer almadığı, kimya mühendislerinin iştigal alanı olarak bulunabilecekleri yerlerin imalathane ve fabrikalar olduğu, bitki koruma ürünlerinin çiftçiye ulaştırılması noktasında görev yapan bayilerin gerek bilgi birikimi gerekse fonksiyon bakımından mutlaka ilgili bilgi birikimine sahip ziraat mühendisleri olması gerektiği, dava konusu düzenlemenin mevzuata uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Deniz Dökmeci

Düşüncesi : 6269 sayılı Kimyagerlik ve Kimya Mühendisliği Hakkında Kanunun 4. maddesinde; "Kimyagerler, kimya yüksek mühendisleri her türlü mesleki gıda tahlil ve müstahzarat laboratuvarları ve kimya ile ilgili sair tesisleri kurabilir ve mesul müdürlüklerin deruhte edebilirler. Kimya mühendisleri imalathane açabilir, fabrika kurabilir ve mesuliyetleri altında idare edebilirler." kuralına yer verilmiştir.

Aktarılan Yasada kimyager ve kimya mühendislerinin iştigal alanı açık bir şekilde belirtilmiş olup bitki koruma ürünlerinin çiftçiye ulaştırılması noktasında görev yapan bayilerin gerek bilgi birikimi gerekse fonksiyonları itibarıyla kimya mühendisi ve kimyagerlerin yapabilecekleri işler kapsamında olmadığı, bitki koruma ürünleri bayiliği ve toptancılığı işinin, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin mevzuatlarıyla belirlenmiş görev ve sorumlulukları dışında ayrı bir uzmanlık alanının konusunu oluşturduğu anlaşıldığından davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Gülten Hatipoğlu

Düşüncesi : Dava, 10.3.2011 günlü 27870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Deyolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinin iptali istemiyle açılmıştır.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu'nun 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır." hükmü yer almış; 19. maddesinde de; " (1) Bitki koruma ürünleri ile zararlı

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6048

Karar No : 2013/5072

organizasma mücadelesinde kullanılan döğer ürünlerin toptan satışı, toptancı bayiler, perakende satışlar ise perakendeci bayiler tarafından yapılır. Zirai mücadele alet ve makinelerin satışına ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir. (2) Bitki koruma ürünlerini depolayanlar, toptan ve perakende ticaretini yapanlar, alış ve satış ile ilgili kayıtları tutmak, Bakanlığın belirlediği uygun şartlarda muhafaza etmek ve denetimlerde her türlü kolaylığı göstermek zorundadır.

(3) Onaylı bitki koruma ürünlerinin tanıtımına ilişkin düzenlemeler Bakanlıkça belirlenir.

(4) Bitki koruma ürünlerinin ambalajında satış fiyatının belirtilmesi zorunludur. Bakanlık, ülke ihtiyaçları, piyasa koşulları, kamu yararı ve hizmetin gereklerini dikkate alarak gerektiğinde satış fiyatlarını belirleyebilir.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir." kuralına yer verilmiştir.

10.3.2011 günlü, 27870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin davacı tarafından iptali istenilen 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde Ziraat mühendisi olmak, bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar arasında sayılmıştır.

Davacı tarafından dava konusu edilen yönetmeliğin dayanağı olan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanununun Ek 2. kısmında üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının kimlerden oluştuğu düzenlenmiş ve Ek 2'nin C Dağıtım ile ilgili kısmında bitki koruma ürünleri satış yerleri açısından üretim işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının ziraat mühendisi, kimyager ve kimya mühendisi olarak sayıldığı, yarıca aynı Kanunun 18. maddesinde; Bitki koruma ürünlerinin ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretileceği düzenlemesi yer almasına rağmen kimyager ve kimya mühendislerinin bayilik ve çalışma hürriyetlerinin sınırlandırıldığı oysa ki, çalışma hürriyetinin sınırlandırılmasının ancak kanunla yapılacak bir düzenleme ile mümkün olduğu halde yönetmelikle yapılmasının hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Yukarıda bahsolunan yasal düzenlemelerle güvenli gıda ve pazar niteliği yüksek ürünlerin üretilmesi amaçlanmıştır.

6269 sayılı Kimyagerlik ve Kimya Mühendisliği Hakkında Kanunun 4. maddesinde; "Kimyagerler, kimya yüksek mühendisleri her türlü mesleki gıdai tahlil ve müstahzarat laboratuvarları ve kimya ile ilgili sair tesisleri tesisleri kurabilir ve mesul müdürlüklerin deruhte edebilirler. Kimya mühendisleri imalathane açabilir, fabrika kurabilir ve mesuliyetleri altında idare edebilirler." kuralına yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, yasada kimyager ve kimya mühendislerinin iştiğal alanı açık bir şekilde belirtilmiş olup dava konusu yönetmelikte belirtilen iştiğal alanında çalışmalarını engelleyici bir hükme yer verilmemiştir.

Zira, kimyagerler ve kimya mühendislerinin görevlerinin araştırma, geliştirme çalışmaları, laboratuvar analizleri, formülasyon geliştirilmesi, imalat ve üretim prosesleri ile bunların diğer detaylar ile ilgili teknik çalışmaları kapsadığı gözününde alındığında bitki koruma ürünlerinin

**T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE**

**Esas No : 2011/6048
Karar No : 2013/5072**

çiftçiye ulaştırılması noktasında görev yapan bayilerin gerek bilgi birikimi gerekse fonksiyonları itibariyle kimya mühendisi ve kimyagerlerin yapabilecekleri işler kapsamında olmadığı açıktır.

Bitki koruma ürünü bayisinin uygun bir bitki koruma ürünü satışını yapabilmesi öncelikle bitki koruma ürünleri, tarımsal uygulamalar hususunda eğitim almış olmayı gerektirmekte olup bu husus gıda güvenliğini yakından ilgilendirdiğinden tarımsal ürünlere zarar veren zararlı organizmaların önceden teşhisi ve bunlara karşı hangi bitki koruma ürünlerinin hangi dozda kullanılacağı hususu önem arz etmektedir.

Bu sebeple, bitki koruma ürünleri bayiliği ve toptancılığının kimya mühendisleri ve kimyagerlerin mevzuatlarıyla belirlenmiş görev ve sorumluluklarının bitişinden sonra ayrı bir uzmanlık alanının konusunu oluşturduğundan iptali istenilen yönetmelik maddesinde kimya mühendisi ve kimyagerlere yer verilmemesi dava konusu yönetmelik maddesinin iptalini gerektirir nitelikte görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine karar verilmesinin uygun olduğu düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince önceden belirlenen ve taraflara bildirilen 22.1.2013 tarihinde davacı vekili Av. Mahmut Fevzi Özlüer'in geldiği; davalı idareyi temsilen Hukuk Müşaviri Deniz Eren'in geldiği, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Taraflara söz verilip dinlenildikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan, taraflara son kez söz verildikten sonra duruşmaya son verildi. Uyuşmazlığın çözümü için gerekli görüldüğünden 23.1.2013 tarihinde verilen ara karar cevabının gelmesi üzerine dava dosyası incelenerek gereği görüldü:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 16. maddesine, 6352 sayılı Kanunun 54. maddesi ile eklenen 6. fıkrasında, Danıştayda ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülen davalarda savcının esas hakkındaki yazılı düşüncesinin taraflara tebliğ edileceği, tarafların, tebliğden itibaren on gün içinde görüşlerini yazılı olarak bildirebilecekleri hükmüne karşılık; idari yargıda geçerli yazılı yargılama usulünün istisnasını oluşturan duruşma ve duruşmalara ilişkin esasları düzenleyen 17 ve 18. maddelerde değişiklik yapılmamıştır. Böylece iki tarafın hazır bulunduğu duruşmalarda savcının yazılı düşüncesinin açıklanması ve tarafların bu düşünceye karşılık cevap verecekleri şeklindeki düzenlemeyi içeren 2577 sayılı Yasa'nın 18. maddesi aynen muhafaza edilmiştir. Dolayısıyla duruşmada açıklanan savcıya ait düşüncenin, hazır bulunan taraflarca da sözlü olarak cevaplandıktan sonra, tekrar taraflara tebliğini gerektiren bir usul kuralı bulunmadığı sonucuna varılarak işin esasına geçildi.

Davacı TMMOB Kimya Mühendisleri Odası, 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin "Bayi ve Toptancı İzin Belgesi Alabilecekler" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde sadece ziraat mühendislerine yer verilip, kimyager ve kimya mühendislerin yer verilmemesi yolundaki eksik düzenlemenin, dayanağını oluşturan 5996 sayılı Yasaya aykırı olduğu iddiasıyla iptalini istemektedir.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6048
Karar No : 2013/5072

10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin "bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde "ziraat mühendisi olmak" şartı getirilmiş, kimya mühendislerine ve kimyagerlere yer verilmemiştir.

Dava konusu Yönetmelik hükmü, bu dava açıldıktan sonra iki kez değişikliğe uğramış olup, 30.5.2012 tarih ve 28308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2. maddesiyle dava konusu hüküm "ziraat mühendisi veya eczacı olmak" şeklinde, 27.7.2012 tarih ve 28366 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan aynı adı taşıyan yönetmelik değişikliği ile de "ziraat mühendisi veya eczacı veya ziraat teknisyeni veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker olmak" şeklinde değiştirilmiştir. Ancak, anılan değişikliklerle de bayi veya toptancı izin belgesi alabileceklere kimya mühendisleri ve kimyagerlerin eklenmemesi nedeniyle dava konusu uyuşmazlığın giderildiğinin, davanın konusuz kaldığının kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Davaya konu Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin dayanağı olan 13.6.2010 tarih ve 27610 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 18. maddesinde, "bitki koruma ürünlerinin, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretileceği" belirtilmiş, "Üretim, İşleme ve Dağıtım Aşamalarında Resmi Kontrollerden Sorumlu Meslek Mensupları" başlıklı Kanuna ekli listede, bitki koruma ürünleri satış yerleri açısından üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensupları; ziraat mühendisleri, kimyager ve kimya mühendisi olarak düzenlenmiştir.

Kimya mühendisleri veya kimyagerlerin, bitki koruma ürünlerinin üretiminden ve bu ürünlerin satış yerlerinin üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında kontrollerinden sorumlu olmaları yukarıda yer verilen Yasa hükmü gereği olup yasal düzenleme değişmediği sürece davalı Bakanlık, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin bayi ve toptancı izni alamayacakları yolunda düzenleme yapmaya yetkili değildir. Dolayısıyla, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin, üretiminden sorumlu olabilme ve üretim, işleme, dağıtım kontrolünü yapabilme yetki ve birikimine sahip oldukları bir alanda bayilik veya toptancılık yapabilme haklarının olmadığını kabul etmeye olanak bulunmamaktadır.

Esasen davalı Bakanlık tarafından, 16.2.1985 tarih ve 18668 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Zirai Mücadele İlaçlarını Perakende Satacakların Uyacağı Esaslara Dair Yönetmeliğin "Bayilerin Taşınması Gerekli Vasıflar" başlıklı 5. maddesinin (b) bendinde "ziraat yüksek mühendisi, ziraat mühendisi, kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyager, eczacı ve ziraat teknisyeni olmak" ibaresine yer verilerek, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin de yukarıda anılan Yasa hükmü doğrultusunda zirai ilaç bayii belgesi almalarına olanak sağlanmıştır. Dairemizce 23.1.2013 tarihli ara kararıyla söz konusu düzenlemeden sonra çıkarılan yönetmeliklerde kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyagerlerin ne sebeple kapsam dışına çıkarıldığı sorulmuş; davalı Bakanlıkça verilen cevapta, 1985 yılından sonra yapılan yönetmelik değişikliklerinde ilgili meslek kuruluşlarının, kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi,

T.C
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6048

Karar No : 2013/5072

kimyagerlerin bayilik izni verilmesiyle ilgili herhangi bir taleplerinin olmadığı, konuyla ilgili yargıya intikal eden bir dava bulunmadığı belirtilmiş, bu hususa ilişkin hukuken geçerli sayılabilecek bir gerekçe sunulmamıştır.

Ayrıca, davalı idare tarafından, bitki koruma ürünlerinin çiftçiye ulaştırılması noktasında görev yapan bayilerde çalışacak kişilerin yanlış teşhis ve dolayısıyla yanlış bitki koruma ürünü kullanımına neden olması halinde mücadele hizmetlerinde büyük aksaklıklar yaşanacağı, bu nedenle de doğru teşhiste bulunarak doğru koruma ürünü belirlemesinin alınan eğitim ve ders müfredatı nedeniyle kimya mühendisleri ve kimyagerler tarafından gerçekleştirilemeyeceği ileri sürülmekte ise de, 12.6.2009 gün ve 27256 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 9. maddesinde "reçete yazma yetki belgesi" almak için müracatta bulunabileceklere ilişkin ayrıca düzenleme yapılması, bayilerin yaptıkları işin, yetkili kişi tarafından yazılan reçete muhteviyatına uygun zirai ilacı kullanıcıya sağlamaktan ibaret olması karşısında idarenin bu iddiasına itibar edilmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendinin **İPTALİNE**, aşağıda dökümü gösterilen toplam 226.60 TL yargılama giderinin ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenen 2.640 TL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, 2777 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 48. maddesi uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren (otuz) gün içerisinde İdari Dava Daireleri Kuruluna temyizden başvurulabileceğinin taraflara duyurulmasına, 11.6.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Mehmet ÜNLÜÇAY	Mahmut ERSERT	Okay KOÇAK	Mustafa ELÇİM	İsmail Hakkı SAYIN

Yargılama Gideri :
Harç Gideri :149.60 TL
Posta Gideri : 77.00 TL
Toplam : 226.60 TL

ASLI GIBİDİR